



ՇԱԲԱԹԱԹԵՐ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՏՈՐ ԽԹ.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 26, 1896

ԹԻԻ 51

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Քրիստոնէական ֆաշտործութիւն Եւ	
Իր Վարձը	401
Տան Նուիրական Տրամութիւնները	401
Մեր Շարժական Վրանը	402
Հանգիստ Եւ Բուռն	403
Թղթակցութիւնք	—
Մահադոյժ	403
Հանդէս Քաղաքական	404
Գրամական	406
1896 Տարւոյն «Աւետիք»ի Ցանկը	406

ԱՒԵՏԱՐԵՐ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ. Կը հրատարակուի ամէն շաբաթ օր:

Տարեկան գինն է ամէն տեղւոյ համար կանխիկ 1 1/2 մեծիտիյէ, վեցամսեայն՝ 3/4 մեծիտիյէ: Թղթատարի ծախքը խմբագրութեան վրայ է: Մէկ քերթի գինն է 30 փարա: Խմբագրութեան, բաժանորդագրութեան եւ քղթատարութեան պատկանեալ ամէն գրութիւնք պարտին ուղղուիլ առ Մր. Հ. Ս. Պարբերմ, Ամերիգան Խան, Կ. պոլիս:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Հողմանէ, Զ. Բ. ԿՐԻՆ, ԱՐՏՈՆԱՅԵՐ

Հ. Ս. ՊԱՐԵՐՄ, ՏԵՐԵՆ-ԽՊԱԳԻՐ

ԳՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔՈՐԾՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԻՐ ՎԱՐՁՔԸ

Գրեթէ յիսունհինգ տարի առաջ խոշոր նաւու մը մակոյկը նաւէն բաժնուելով դնաց Հէրվէյ կղզեխումբը: Նաւորդներէն մէկը կ'ուզէր ցամաք ելլել, բայց մակոյկին մէջ դռնուող միւս անձինք վախցան, վասն զի մարդակերները ծովեղերը ժողովուած էին: Սակայն ցամաք ելլել ուզողը Աստուածաշունչն իր ձեռքով վերցնելով ըստաւ, «Ապրիմ թէ մեռնիմ, զիս ցամաք հանեցէք»: Նաւազները չուզեցին մօտենալ ցամաքին: Նա ջուրին մէջ նետուեցաւ, գերբը միշտ վեր բռնելով, և ցամաք հասաւ: Մարդակերները չսպաննեցին զայն: Նա շահեցաւ անոնց համակրութիւնը և անոնց մէջ ապրեցաւ, և որչափ գիտեմ՝ անոնց մէջ մեռաւ ալ:

Երեսուն տարի յետոյ ուրիշ նաւ մը հանդիպեցաւ նոյն կղզեխումբը, տանելով ահագին քանակութեամբ Աստուածաշունչ: Ամէնքը սպառեցան և շատ մեծ եռանդով գնուեցան այդ ժողովրդէն: Այս եղաւ արդիւնքը այն քաջարի երիտասարդին աշխատութեանց, որ ըստաւ, «Ապրիմ թէ մեռնիմ, զիս ցամաք հանեցէք»: Անցեալները ժողովրդիս քա-

րող կը խօսէի Աստուածաշնչի ընկերութեան ինպատ, և այս պարագան յիշեցի իբրեւ օրինակ սա իրողութեան թէ վերջապէս ցանեքն մինչև քաղերը շատ երկար ժամանակ չանցնիր: Երբ ամպիտոնէն իջայ և եկեղեցւոյն կեդրոնական անցքին մէջտեղ կայնեցայ, բարձրահասակ, աղնուաղէմ պարոն մը եկաւ ինծի և ըստաւ, «Կը ներէք որ ձեզի կու գամ ինքզինքս ներկայացնել: Ես այսինչ նաւապետն եմ և կը համարձակիմ գալ և խօսիլ ձեզի յիշեալ կղզիներուն վրայով: Ես հոն էի թագուհւոյն այսինչ մարտանաւով որուն կը հրամայեմ: Տեսայ այդ ժողովուրդը, տեսայ Աստուածաշնչի տարածումն անոնց մէջ, և կը յայտարարեմ թէ ամբողջ կեանքիս մէջ չստայ այնպիսի քրիստոնէութիւն մը որպիսի է այդ կղզեցիներունը: Անոնք յիշեցուցին ինծի այն մարդիկը որոնց վրայ կարդացիք դուք Գործք Աւաքելոց գիրքին մէջ:» Բ

ՏԱՆ ՆՈՒԻՐԱԿԱՆ ՏՐՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ըստած է թէ «Չկայ հօտ մը որ, որչափ ալ խնամով պահուած պահպանուած ըլլայ, չունենայ մեռած դառնուկ մը: Իկայ ընտանեկան յարկ մը որ, որչափ ալ պաշտպանուած ըլլայ, չունենայ թափուր աթուր մը:» Ո՛րչափ ճշմարիտ են այս խօսքերը: Կորուստի փորձառութիւնը շուտ թէ ուշ ամէն տուն կը մտնէ: Մահուան մանգաղը կը հնձէ ոչ միայն ալեհեր մօրուսաւորը, այլ և գեղանի ծաղկահասակը: Յիսուս մերթ այս երկրաւոր տունէն, մերթ այն երկրաւոր տունէն, մանկիկ մը կը կանչէ իրեն: Եւ մայրին սիրտը կ'աւրիւնի մինչ կը յանձնէ իր գանձը: Կը թուի անոր թէ մարեցաւ իր իսկ կեանքին ճրագը, անհետացաւ իր տան ցնծութիւնը: Արդարեւ սե են մանկիկը տանող հրեշտակին թեւերը և տրտմառիթ է անոր ամբողջ երևոյթը: Մայրը իր սրտին դառն տագնապին մէջ կը փորձուի հարցնել թէ սիրոյ Աստուած մը ինչպէս կարող է տալ այսպիսի ցաւ մը:

«Յիրաւի ամէն խրատ նոյն ատենը ուրախարար չթուիր, հապա տրտմական, բայց ետքը արդարութեան խաղաղարար պտուղը կը հատուցանէ անով վարժաւորներուն:» Ով դու լացող մայր, հարուածը որ զրկեց քեզ սիրասուն զաւակէդ՝ արդարեւ տրտմական է: Աչքերդ, արցունքէ մթաղնած, չեն կարող ողորմութիւն տեսնել անոր մէջ: Բայց այս մթին ամպին ետեւ իսկ Աստուծոյ սէրը կայ: Հանդարտէ և համբերէ, սպասէ և մօտիկ ըրէ, և Տէր Յիսուս քեզի պիտի մօտենայ տրտմութեանդ մէջ, և Նայինի որբւարիին միթարութիւն տուող ձայնը քեզի ալ պիտի ըսէ, «Մի լար»: Սակայն թերեւս կ'ըսես, «Այո, բայց ինծի պիտի չվերադարձնէ զաւակս:» Ոչ հիմա, այլ ետքը: Պզտիկ զաւակդ քեզի պիտի չդառնայ, բայց դուն անոր պիտի երթաս: Բարի Հովիւն առաւ և իր փառախը տարաւ զայն քիչ մը կանուխ, բայց դուն ալ, եթէ իր ոչխարներէն մին են, այն փառախը պիտի դաս վերջապէս: Թերեւս զաւակդ առաջ կանչուեցաւ որպէս զի քեզի ճամբայ բանար: Թերեւս Յիսուս իր քով առաւ զայն որպէս զի աչքերդ և սիրտդ ուղղուին իրեն որ փրկիչդ և Կեանքդ է: Շատ մայրեր կրնան վկայել թէ հոգեւոր բաներ երբեք իրական չէին իրենց, ոչ ալ Յիսուսի սէրը՝ պատուական, մինչև որ իրենց պղտիկներէն մին երկրաւոր տունէն փոխադրուեցաւ երկնաւոր տունը: Այն տունը շատ մօտ և իրական կը թուի երբ գիտենք թէ մեր երկրաւոր տան լոյսը և ուրախութիւնն եղող սիրուն զաւակ մը հոն փոխադրուած է:

Մենք ալ պիտի երթանք այդ տունը եթէ հաւատացող և հետևող ենք Յիսուսի: Երկրաւոր տուները կարճ ժամանակի համար են: Արագ, արագ կ'անցնին: Փոփոխութիւններ կու գան, դժբախտութիւն կը պատահի, մահը կը խզէ ընտանեկան շղթային օղակները, և ահա տունը կը քայքայի: Շատերս գիտենք թէ ինչ բան է տխրութեամբ նայիլ անցած և անհետացած տունե-

ըստ վրայ: Եթանդակաթ յիշողութեամբ կը տեսնենք զանոնք տակաւին, բայց ուրիշ ոչ ոք կը ճանչէ զանոնք: Սակայն Հօր Աստուծոյ վերին տունը յաւիտեան կը մնայ: Ան հետզհետէ մեզի կը մօտենայ մինչ տարիները կ'անցնին կ'երթան և մինչ մեր սիրելիներն աւելի կը շատնան հոն: Ան որ անոր Լոյսը և ցնծութիւնն է՝ մեր ալ Արուսեակն է և անով կը միանանք անոնց հետ: Ան է ճշմարիտ տունը: Երկրաւոր տունը որչափ ալ սիրելի և քաղցր ըլլայ՝ անոր ստուերն է լոկ: Տան հրապոյրը սէր է: Ահա հոն կատարեալ է սէրը և միջօրէի արեգական պայծառութեան նման լոյս մը կը սփռէ:

ՄԵՐ ՇԱՐԺԱԿԱՆ ՎՐԱՆԸ

[Խմբագրական]

«Եւ հայրենեացըս մօտեցած — Միշտ վրանքս կը կանգնեմ» Անգղիերէն երգին մէջ, որուն մէկ թարգմանութենէն քաղուած է այս, աւելի գեղեցկապէս կ'արտայայտուի գաղափարը սա բառերով. «Եւ ամէն գիշեր շարժական վրանս կը կանգնեմ, օրուան մը ճամբայ աւելի մօտեցած (իմ վերին) տանս» Այս բառերէն թելադրուած բաղդատութիւնն ակնհայտ է: Քրիստոնէին երկրաւոր կեանքը նմանցում է Իսրայելացւոց դէպի Քանան չուելուն: Նմանութեան կէտերը շատ եւ ուշագրաւ են:

1. Գլխաւոր բանը սա է թէ մենք այն չուող ազգին նման կը փնտռենք «լաւագոյն, այսինքն երկնային, երկիր մը» Իսրայելացիք արտոնեցան, եւ ալ աւելի պիտի արտոնէին եթէ կարծէին, որ անտարտառ պիտի ըլլար իրենց մնայուն բնակարանը: Ինչո՞ւ թողունք, պիտի ըսէին անոնք, Գեւսեմի բարեբեր երկիրը եւ երթանք Սինայի այն անբեր բլուրները եւ հովիտները: Ինչո՞ւ ենթարկուինք այս յաճախադէպ չուերուն խոնջութեան փոխանակ մնալու հոն ուր հաստատուած ենք արդէն: Նմանապէս Քրիստոսի ծառայութիւնը յաճախ մեզ կ'ենթարկէ դժուր կացութեան եւ նեղութեան: Կը նայինք այն հեշտ վիճակին զոր կը վայելեն աշխարհի ծառայողները, եւ զոր թերեւս մենք ալ կը նայինք վայելել եթէ միայն չանսայինք մեր խիղճերուն եւ անհաւատարիմ ըլլայինք մեր Տէրոջը: Երբ այսպիսի զգացումներ կը պատեն մեզ, չմոռնանք թէ մենք հիմա լոկ կը չուենք անապատին մէջէն եւ երկար ժամանակ պիտի չմնանք անոր մէջ: Իսրայելացիք անապատին մէջ իրականապէս աւելի հանգիստ էին ունենալով զԱստուած որ իրենց կ'առաջնորդէր եւ զիրենք կը պաշտպանէր, ջուր՝ զոր ան կը հանէր ապառաժ ժայռէն, եւ մանանայ զոր ան կը սփռէր իրենց բանակին շուրջ, քան զոր պիտի ըլլային իրենց եգիպտացի գործավարներուն ներքեւ, մանաւանդ եթէ հոն մնային Աստուծոյ կամքին հակառակ: Նմանապէս մեր կեանքներուն մէջ, որչափ ալ ծանր ըլլայ մեր կրեւո խաչը, կամ որչափ ալ մօտաւորապէս վիճակակից ըլլանք Պօղոսի, որ «ամէն բանէն» զրկուեցաւ Քրիստոսի համար, լաւագոյն է զայն ունենալ իրեւ Բարեկամ եւ Մխիթարի քան հրաժարիլ թէ՛ մեր խաչէն, թէ՛ անոր բարեկամութենէն: Սակայն, սիրելի բարեկամներ, անոնք ճամբու յատուկ փորձառութիւններ

են լոկ: Պիտի տեսնան այնչափ ժամանակ միայն որչափ կը տեսնէ մեր ճամբորդութիւնը, եւ զանոնք մեր ետեւը պիտի թողունք երբ մահուան Յորդանանէն անցնինք մեր ժառանգութեան երկիրը: Եթէ ճամբան յոգնեցուցիչ իսկ ըլլայ, կ'արժէ ճամբորդութիւնն ընել այդպիսի երկիր մը հասնելու համար: Եթէ յաւիտեական խաղաղութեան եւ ցնծութեան երկիրը մը կայ, եթէ մեղքէ եւ ցաւէ զերծ կեանք մը կայ, ո՞վ պիտի ըսէ թէ ամենէն աւելի տառապած եւ հաւածուած սուրբը չափէն աւելի գին մը վճարեց անոր համար:

2. Իսրայելացիք տեսած չէին Քանանու երկիրը: Ամպի սիւնին առաջնորդութեան հետեւող այն ըմբռնական բանակին մէջ միայն Յեսու եւ Քաղէբ մտած էին այն երկիրը: Միւսներն անոնց խօսքին հաւատացին եւ մասնաւորապէս հաւատացին Աստուծոյ սա յայտարարութեան թէ «աղէկ ու լայնարձակ երկիր» է այն «կաթ ու մեղր բլրաւ» Նմանապէս մեզմէ ոչ մէկը տեսած է երկնային Քանանը: Կը հաւատանք թէ օրհնեալ եւ հրճուալի երկիր է այն, վասն զի այդպէս ըսած է Աստուած: Կ'ընդունինք անոր խոստումը թէ մեր աչքերէն պիտի սրբէ ամէն արցունք եւ թէ յաւիտեան իր հետը պիտի ըլլանք: Եւ մէկն եկած է մեզի պատմել երկնից վրայով, մէկը՝ որ հապճեպով չէ ուղեւորած այդ երկրին մէջ, ինչպէս ուղեւորեցան Յեսու եւ Քաղէբ Քանանու մէջ, այլ՝ սկիզբէն Աստուծոյ քովէն, եւ իր վկայութիւնը տալէն ետեւ երկնք վերադարձաւ մեզի տեղ պատրաստելու համար:

3. Անտարակոյս Իսրայելացիներուն թուեցաւ թէ շատ ժամանակ մնացին ճամբուն վրայ: Ինչ հարկ ուղեւորութեան համար այնչափ ժամանակ վառնելու եւ անոր քառասուն տարի նուիրելու, երբ կարելի էր զայն կատարել քանի մը շաբաթէն: Մենք գիտենք այս յապաղման պատճառը: Ընտրեալ ժողովուրդը պատրաստ չէր Աւետեաց երկիրը մտնելու երբ Եգիպտոսէ ճամբայ ելաւ, ոչ ալ երբ, տարի մը յետոյ, Սինայէ ճամբայ ելաւ: Պէտք ունէր իր ժառանգութեան համար պատրաստուելու, եւ անապատային կեանքի երկարատեւ փորձառութիւնները կարեւոր հրահանգութիւն մը եղան անոր: Արդ մենք, առ հասարակ, չենք գանգատիր մեր կեանքներուն երկարութենէն: Կ'աղօթենք որ շատ տարիներ չնորհուին մեզի, եւ չնորհակալութիւն կը մատուցանենք որ տակաւին մենք աշխարհի վրայ կը գտնուինք թէեւ ուրիշներ կանչուեցան միւս աշխարհը: Եւ սակայն մարդիկ կան որ Իսրայելացիներուն նման կը ձանձրանան երկար ճամբորդութենէն: Հիւանդութեան, կորուստներու, յուսախաբութիւններու պատճառաւ հակում կը զգան կանուխ մեռնողներուն նախանձելու, եւ կը բաղձան որ Աստուած զիրենք աւելի շուտ կանչէ: Բայց թող բոլոր այդպիսի անձինք Աստուծոյ յանձնեն զիրենք: Ծամբան նեղութիւններ եւ ծանրութիւններ կրնայ ունենալ, բայց Աստուած մեզ չկանչէր մեր անպատրաստ ըլլալուն համար: Ընտրեալ ժողովուրդին նման նախապատրաստութեան պէտք ունինք Աւետեաց երկիրը մտնելու համար:

4. Երբեմն կը թուէր թէ Իսրայելացիները կը հեռանային իրենց երթալու տեղէն: Երբ Եղովմ անոնց թոյլ չտուաւ անցնիլ իր երկրին մէջէն, անոնք դէպ հարաւ դարձան, եւ իրենց

քայլերուն իւրաքանչիւրը հեռացուց զիրենք Պաղեստինէ: Սակայն այդ իրօք իրենց լաւագոյն ճամբան էր եւ քանի մը օր յետոյ իրենց երեսները դարձեալ դէպ հիւսիս ուղղուեցան: Նմանապէս մեր կեանքներուն մէջ Աստուծոյ նախախնամութիւնը երբեմն կու տայ մեզի այնպիսի փորձառութիւններ, որ մեզի կը թուի թէ յարմարութիւն չունին մեզ երկիրը հասցնելու, այլ մանաւանդ կը ծառայեն մեզ երկիրքէն հեռացնելու: Սակայն, սիրելի բարեկամներ, մեր տգիտութեան պատճառաւ է որ այդպէս կը թուի մեզի: Կրնանք մեր մեծ Առաջնորդին վստահիլ մեր ճամբան ընտրելու գործը եւ միայն փոյթ տանիլ որ հետեւող ըլլանք անոր առաջնորդութեան: Իսրայելացիք Աստուծոյ առաջնորդութեան, եւ ատոր վրայ անոնց հնար չէր տարակուսիլ երբ կը նայէին իրենց առջեւէն գացող սիւնին: Նոյն բանով մենք ալ կրնանք հրճուիլ, վասն զի սիւնին տեղ ունինք Քրիստոսի մարդկային կեանքը եւ Աստուածաշունչին ներշնչեալ վարդապետութիւնները:

5. Իսրայելացիք ճամբորդեցին լաւագոյն ուղեկիցներով: Իրենց ընկերակիցներն անկատար եւ երբեմն ապստամբ էին, բայց տակաւին այդ ազգին մէջ կը գտնուէին մարդոց լաւագոյնները: Շրջակայ ազգերէն ոչ մին ունէր Մովսէս մը, Յեսու մը, Քաղէբ մը, Ուր մը: Եւ չթուիր թէ Իսրայելացի մը մնաց Եգիպտոսի մէջ: Ընտրեալ ազգին ամբողջութիւնը այն շարժական բանակին մէջ էր: Սոյնպէս բոլոր բարի մարդիկ մեզի հետ կը ճամբորդեն դէպի երկիրք: Թերեւս մեր եկեղեցիին չեն պատկանիր եւ կրօնական խնդիրներու վրայ մեզի պէս չեն խորհիր ամէն բանի մէջ, բայց եթէ անկեղծութեամբ կը ջանան Աստուծոյ կամքը կատարել, մեզի ընկերակից պանդուխտներ են: «Ամէն ազգի մէջ ան որ անկէ կը վախճայ ու արդարութիւն կը գործէ՝ անոր ընդունելի է» Չկայ ընկերակցութիւն մը այնքան բաղձալի որքան Աստուծոյ ժողովուրդին ընկերակցութիւնը: Աւելի աղէկ է անոնց հետ դժուարին ճամբէ մը ճամբորդել քան չարերու հետ զիւրին ճամբէ մը:

6. Եւ ամէն գիշեր մեր վրանը մեր վերին տան աւելի մօտ կը կանգնենք: Չենք գիտեր թէ մեզի համար դեռ ո՞րչափ հեռի կը մնան ոսկեղէն դռները, բայց գիտենք թէ այսօր երեկի հետ բաղդատմամբ օրուան մը ճամբայ աւելի մօտ ենք անոր: Եւ անա մօտեցած ենք տարւոյ մը եւս վախճանին: Ներկայս Աւետեայի վերջին թիւն է 1896 թուականը կրող: Եթէ Քրիստոսի կը ծառայենք, ուրեմն հիմա ամբողջ տարուան մը ճամբայ աւելի մօտ ենք վերին տան քան զոր էինք տարւոյս սկիզբը: Անցեալ տասներկու ամիսներուն միջոցին մեր բարեկամներէն ոչ սակաւ միւս աշխարհը գացին: Աստուծոյ գոհացէք, սիրելի բարեկամներ, որ անոնց համար «չտրտմիք ինչպէս որ ուրիշները՝ որոնք յոյս չունին» Թերեւս դժուար էր բաժնուիլ անոնցմէ, բայց եթէ Յիսուսով կը ննջեն անոնք, արդէն գիտենք ուրեմն թէ «մեռնիլը օգուտ» է: Մենք քիչ մը եւս կը սպասենք, բայց մերը շարժական վրան է, եւ շատ չանցած՝ վերջին անգամ պիտի կանգնենք զայն եւ ապա պիտի մերկանանք «աս մարմինը» եւ պիտի մտնենք «անձեռագործ յաւիտեական տուն» մը երկնից մէջ: Սպասելու այս կարճ միջոցին մէջ Տէրը մեզ իրեն հաւատարիմ պահէ, անհաւատարմութեան ինչ փորձութիւն ալ հասնի:

ՀԱՆՐԱՊԵՏ ԵՒ ՔՈՒՆ
(ԲՅՈՒՆ ԵՐ. ԿՐԻՍՏՈՍ ՍԵՂՈՒՆԻ)

Կը փափաքեմ ազդարար ձայն մը բարձրացնել եւ ըսել այնպիսիներու որոնց ուղեղները յոգնած են, թէ եթէ պատշաճ ժամանակներ տեսակ մը հանգիստ չընեն իմաստուն ընտրութեամբ, կրնան ընկճիլ: Կրնա՞ք գործել բազումներով եւ սրունքներով մինչեւ որ ինչպէս, եւ նորէն աղէկնալ որ մը անկողին պառկելէ ետքը, բայց եթէ չափազանց յոգնեցնէք ձեր ուղեղները, գուցէ ամիսներով պիտի թշուառանաք եւ երբեք չառողջանաք նորէն:

Ուղեղի աշխատութիւնն ունեցողին անշուշտ հարկ անհրաժեշտ է հանգիստ եւ արձակուրդ, նոյն իսկ գործատիրոջ շահուն համար ալ, երբ կը զգացուի առողջութեան չաւղէն զարտուղում: Պէտք է սպասել մինչեւ որ ախտանիշները ծանր կերպարանք առնեն, եթէ ոչ՝ կրնայ ըլլալ որ ուղեղի կազմակերպման յարմարութիւնը, Հոս համառօտիւ նշանակեմ քանի մը ծանր եւ մէկ երկու ազդարար ախտանիշներ:

1. Ծանր ախտանիշներ: Յանկարծական եւ կարճ զլսու պտոյտ, տեսողութեան կարճատեւ ազդողութիւն, ցաւ զլսու մասնաւոր կողմերը, մտային աշխատութեան կարողութեան տկարացում, գիտարարմարտութիւն եւ տխրութիւն, յիշողութեան կորուստ, շլախտութեան նման գրգռումներ, անդամներու թմրութիւն, եւն:

2. Աղբարբ ախտանիշներ: Ուղեղի չափազանց աշխատութենէ յառաջ եկող յոգնութիւնը ունէ ուրիշ տեսակ աշխատութենէ յառաջ եկող յոգնութենէն տարբեր է: Նաեւ նոյն չէ ամէն անձի համար: Անոր հետ կրնայ կենալ մարմնական բաւական յոգնութիւն, այն ձանձրալի դիրքին պատճառաւ զոր կ'ունենան գրգռները բոլոր օրը եւ գիշեր գիշերի ետեւէ: Կրնան ունենալ կենսիկ ցաւ, զլսու ցաւ, եւ ցաւեր ուղեղներուն եւ յօդուածներուն մէջ: Բայց չափազանց աշխատող ուղեղը գէշ սնուցումով ուղեղ է, վասն զի ժամանակին կէսը, եթէ ոչ՝ աւելին, մասամբ լեցուն կ'ըլլայ արիւնով: Թերեւս գէշքը չցուցնէ հիւանդ: Թերեւս ախտացեալին բարեկամները անոր ըսեն թէ հիւանդի երեւոյթ չունի: Բայց ախտացեալին ինք կը զգայ թէ առջինը չէ: Թերեւս քիչ մը ջղային եւ նեղսիրտ է եւ դիւրագրգիռ եւ դաժան: Չկրնար առաջուան պէս աղէկ հաշիւ ընել, եւ որչափ աւելի աշխատի բանի մը վրայ, այնքան աւելի անկարող կ'ըլլայ իր նպատակին հասնելու:

Յիշողութիւնն ալ կը տկարանայ, մասնաւոր երբ յանկարծ բան մը միտք բերելու պէտքն ունենայ, մինչեւ անգամ մարդու մը, տեղի մը կամ իրի մը անունը: Անա բոլոր այս ախտանիշները բարձրագոյն «Հանգիստ» կ'ազդակեն:

Հիմա պարտիմ ձեզի բան մը ըսել հանգիստի ընտրութեան վրայ: Եւ թէպէտ միայն ընդհանուր կերպով կրնամ խօսիլ, կրնաք թելադրութիւններ ընդունիլ ըսածներէս:

Պարտիմ խոստովանիլ թէ զայս գրած ժամանակս մտքիս մէջ աւելի ունիմ յոգնած ուղեղի տէր անձինք քան այնպիսիներ որ չափազանց յոգնած են իրենց մասնները աշխատեցնելով: Բայց յոգնած ուղեղի տէր բաներով ըսել չեմ ուզեր միայն հեղինակները, հրապարակագիրները, ընդհանուր զատախազները եւ ուսանողները, վասն զի մեր այս օրերուն մէջ կը գտնուին մեծ բազ-

մութիւն մարդոց եւ կիներու որ ստիպուած են իրենց ուղեղները այնքան յոգնեցնել գրասենեակներու եւ պաշտօնարաններու մէջ՝ որ յաճախ իրենց նոյն իսկ զգայարանները կը խաթարին: Ցաւով կ'ըսեմ թէ այսպիսիները ընդհանրապէս չեն կրնար իրենց հոգերը մէկդի նետել մեղմի բիծեր կրող վերաբերուներուն հետ: Անոնք խիստ շատ անգամ իրենց հետ տուն կը տանին այդ հոգերը, եւ հոն տան հոգերը կը խառնուին գործի հոգերուն հետ եւ իրերը անհունապէս յոռեղոյն վիճակի մէջ կը դնեն: Քուրը որ պէտք է վախճան տայ հոգերու, իր ընկիւր բարիքին հազիւ կէսը կ'ընէ: Յոգնած ուղեղով մարդը կ'արթնայ եւ խոնջ եւ պարտասեւ կը զգայ ինքզինքը: Նախաճաշ եւ լուացում ընելու համար ոտք կ'ընէ ճիշդ բաւական կարող ըլլալու համար դարձեալ տառապանքին հետ մաքառիլ սկսելու, եւ երբ կը հասնի իր գրասենեակը, պարտականութեան կամ առեւտուրի գործողութիւններուն մէջ կ'իյնայ:

Արդ, այսպիսի մէկու մը համար հանգիստը պէտք է երկու տեսակ ըլլայ: Պէտք է առօրեայ հանգիստ, եւ ամբողջ օրուան հանգիստ:

Մի կարծեր, յոգնած եւ պարտասեւ բարեկամս, թէ քեզի համար անկարելի է քու գրասենեակիդ ներսի դին փակել գործի հոգերդ եւ յոգնութիւններդ: Ո՛ր ատեն որ տուն դարձած ժամանակդ գործի խորհուրդներդ կը խուժեն մտքիդ վրայ, ուրիշ տեսակ խորհուրդներու դարձուր միտքդ: Դժուար կ'ըլլայ առաջին անգամ, բայց շատ կը դիւրանայ երբ ունակութիւն ըլլայ: Եթէ առաջին հոգեր ունենաս, փնտռէ ապաստանաւոր գիրքի մը մէջ, նաեւ պարտիզպանութեան, այցելութեան, պտոյտի, կամ տնէն դուրս բացօթեայ խաղի, եւ այլ այսպիսի զբաղմանց մէջ: Ունէ ուրիշ պարտաւորում մը հնարէ քեզի համար եւ սրտով եւ հոգով հետեւէ անոր: Հաւեր պահէ: Միշտ նայէ որ առաջին ըլլաս ամէն գործի մէջ որ կ'ընես: Որչափ որ կրնաս բաց օդին մէջ անցուր ժամանակդ: Բան մը ասոր չափ չհանգնեցնէ ուղեղը: Չայս գիտեմ անձնական փորձառութեամբ: Վասն զի իմ գործս բաց օդին մէջ է բոլոր տարիս:

Այսչափ բաւական ըլլայ առօրեայ հանգիստեան համար, հոս միայն սա կ'ուզեմ աւելցնել թէ պէտք է կանոնաւոր ըլլայ այդ հանգիստը: Անկանոնութենէն օգուտ յառաջ չգար, այլ միայն չարիք:

Ահա՛ղջ օրոհան հանգիստը: Թերեւս պիտի ըսես, «Դրամական վիճակս չներեր ինծի»: Իրաւ կ'ըսես, բոլորովին վտանգ եւ այդպէս ըլլալուն: Բայց ստակի խնայողութեան խիստ շատ ուրիշ կերպեր կան: Քանի մը պերճանքներէ հրաժարումը՝ մէկ: Պերճանքներ՝ որոնք նպաստաւոր չեն ոչ առողջութեան ոչ երջանկութեան: Քեզի՛ կ'իյնայ խորհիլ ասոր վրայ: Ամէն ինչ որ կ'ըսեմ, սա է: Ուղեղի աշխատութեամբ զբաղողներուն ամենէն աղքատն ալ կրնայ ծախքերը կրճատել սորովիլ, եւ նոյն ատեն հին ժամանակաց ճգնաւորներուն կեանքով չապրիլ: Բայց, ժամանակ ժամանակ պատահող տօնական օր մը, ըստ իս առեւտրական եւ գրամական տեսակէտով ալ, շատ շահաւոր բան է: Թերեւս ստիպուելու բաւական ստակ ծախսել այդպիսի օր մը: Դիցուք թէ պարտքով ընես ծախքդ: Բայց ապահով կրնաս ըլլալ թէ պիտի ունենաս յաւելուածական առողջութիւն, աւելի երջանկութիւն, աւելի

անվրդով դուրս մը ապագային մէջ գործելու համար, եւ յաւելուածական միջոց մը երկայնակեցութեան: Ինչ է կեանքը առանց առողջութեան: Սա մարդուն միջոցները ինչ օգուտ ունին իրեն: Ես ծաղիկ մը անգամ չեմ ուզեր տալ անոր ոսկի դրամներուն մէկին փոխարէն եթէ անկէ օգուտ պիտի չքաղեմ: Բայց ինչ են բնութեան գեղեցկութիւնները ոսկեքաղց ազահին համար: Առողջութիւնը շատ մը ոսկի կ'արժէ: «Առողջութիւն եւ օր մը», ազադակեց էմբրան:

Ես շատ տեղ չտուի շատ թելադրութիւններ ընելու՝ հանգիստ փնտռողներուն: Բայց գրութիւնս օգտակար պիտի ըլլայ այդպիսիներու եթէ միայն ցուցնեմ թէ թմբեցունցիներու կիրառութիւնը ինչ առեւելի վտանգ կը սպառնայ ուղեղի եւ մարմնոյ կազմութեան: Թմբեցունցիները ամէն ալ կը կորսնցնեն իրենց ներգործութիւնը եւ կրնան առաջնորդել եւ կ'առաջնորդեն անքնութեան եւ խելագարութեան:

Հանգարտ բացօթեայ մարմնամարզը առողջարար հանգիստ կը բերէ: Ուսելու մէջ չափաւորութիւն պէտք է պահուիլ: Թեթեւ ընթերցել օգտակար է: Չես կրնար քնանալ եթէ տկար եւ յոգնած ըլլաս: Կան այնպիսիներ որ աւելի կ'օգտին «առաջի ջուր առնելով»: Ամէն ձեւ եւ կերպ գրգռիչներ պէտք է արգելուին, եթէ բժիշկը չարտօնէր գործածել զանոնք: Ննջասենեակը մութ պահուելու է եթէ թեթեւ քուն քնացող ես, եւ շատ լաւ հովանութեւն է: Թարմ եւ մաքուր օդը կեանքի եւ առողջութեան համար այնքան էական եւ անհրաժեշտ է զիշերը որքան ցերեկը:

Գլուխը եւ ձակաւոր օրը երեք չորս անգամ պաղ սառնաջուրով լուալը շատ օգուտ կ'ընէ: Առաւօտները ամբողջ մարմնով լուացումը, եւ թուրքական բաղանիքը (չաբաթն անգամ մը) գիշերային հանգիստ կ'ընծայեն: Մորթին առողջութիւնը մեծ դեր կը կատարէ մարդու քունի տեսակին վրայ: Եթէ մորթին ծակտիքները բաց չպահուին հանապազօրեայ լուացումով եւ բաղանիք երթալով, աւելորդ եւ փտած նիւթեր կը մնան արիւնին մէջ, եւ թէպէտ կրնաս քնանալ, սակայն գուցէ կ'արթննաս ճիշդ այնպէս յոգնած ինչպէս էիր անկողին մտած ատենդ:

Անկողինը պէտք է շատ կակուղ ըլլայ: Բայց տապաստակը (ժիւրեք) եւ բարձերը պէտք է հանգստաւէտ ըլլան: Անկողինի վերմակները պէտք է թեթեւ ըլլան: Եթէ սաւաններդ բուրդէ ըլլան, աւելի առողջ կ'ըլլաս: Բայց բարձերը ամենէն կակուղ փետուրներէն ըլլալու են, թէպէտ ոչ թէ աղուամազերէ: Այս թելադրութիւններուն միտ դնելով կարելի է շատերու դարձեալ վայելել առողջ եւ կազդուրիչ քուն որով տարիներէ հետէ զրկուած են:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

ՄԱՀԱԳՈՅԺ

Նիկողոս աղա ժամկոչեան 65ամեայ մեռաւ յԱԿՆ սեպտ. 15ին յոյժ ցաւալի պարագայից տակ:

Հանգուցեալը ծնած էր աղքատիկ ծնողաց զաւակ, բայց անոնցմէ ժառանգած էր փիղիքական զօրաւոր կազմութիւն, մտային կորով եւ բարոյական ընտիր տրամադրութիւններ, որոցմով չինեց հարստութիւն, լաւ նկարագիր եւ նախանձելի համբաւ, եւ

մեռած ատեն հասած էր այն բարձրութեան, որուն քիչեր կը հասնին, եւ որ յաւելած զմայլանք յառաջ կը բերէ քան թէ նախանձ: Թէեւ իր մաղերը ալեւորած էին, բայց դէմքին վրայ խորշում եւ սրտին մէջ կ'ընծիւ չկար: Ապրեցաւ իբրեւ խղճամիտ, բարի եւ առաքինի մարդ: Վաճառականութեան մէջ չհեղեցաւ ուղղութեան, որով ոչ միայն իր յաջողութիւն կատարեալ եղաւ, հասաւ նաեւ այլոց վտանգութեան եւ համարման արժանացաւ վերին աստիճանաւ: Ճանչցուած էր իբրեւ լաւ խորհող եւ ուղիղ արտաբանող, անանկ որ առեւտրական ամէն վէճի մէջ իր դատողութիւն եւ որոշումներն իբրեւ հեղինակութիւն կ'ընդունուէին տաճիկ եւ հայ հասարակութեան կողմէն:

Հանգուցեալը արուեստիւ վաճառական էր, բայց դրամ չհանելու եւ զայն մատակարարելու համար իր ունեցած սկզբունքներն, որոց յարեալ մնաց ցվերջ, համաձայն էին խղճի եւ կրօնի, եւ բարձրացուցին իր արժանիքն ու գիրքն: Իր անձը միշտ բարձր մնաց կեղծիքէ, չաճամուկութենէ եւ նախապաշարով: Բնութեամբ հեղաճարար, սկզբամբ ուղիղ եւ սրտիւ շատ բարի էր: Առատաձեռնութիւն առ աղքատս եւ բարեսիրութիւն իրեն համար սովորական առաքինութիւնք էին, եւ իր բարոյական եւ նիւթական օժանդակութեամբ շատեր յաջողած են լաւ դիրք գրաւել աշխարհի մէջ:

Թէեւ բարձր կրթութիւն ստացած չէր, քանզի իր պատանեկութեան ատեն բարձր վարժարաններ չկային, բայց ի բնէ իմացական զօրաւոր կարողութեամբ օժտեալ ըլլալով՝ ընթերցասիրութեամբ յառաջացուց իր կրթութիւն, եւ ինքնին աշխատութեամբ հետեւեցաւ դարուն յառաջդիմութեան: Հզօր իմացականութիւն, ողջ դատողութիւն եւ հետաքննութիւն եղանակներն իր համբաւը եւ զօրաւոր ազդեցութեան, զոր մինչեւ վերջը պահեց:

Կենաց վերջին 20 տարեաց մէջ աւելի նուիրեալ էր հանրութեան օգտին: Իր անձնական գործը իր զաւակաց վրայ ձգած էր, եւ իր ժամանակին մեծ մասը տուած էր քաղաքին ու հասարակութեան վերաբերեալ ընդհանուր եւ անհատական գործոց, եւ ամէն անոնք որ ճանչցած են զինքը՝ չպիտի մոռնան իր անչաճախդիք ոգին եւ բարի սիրտն, որով եռանդեամբ եւ արդեամբ ծառայեց մարդկութեան, եւ հանրութեան օգուտն միշտ գերադաս համարեց իր անձնական շահերէն:

Նամակագիրս ի մօտոյ եւ երկար ատեն ճանչցած ըլլալով զայն, թէեւ նորա կենսագրութիւնը գրելու նպատակ չունի, բայց իրեն նուիրական պարտք կը համարի ի հրապարակ հանել իր խորին սքանչացումը եւ զմայլանքը առ հանգուցեալն եւ ներկայացնել օրինակելի կեանք մը՝ որ ուղղութեամբ, իմաստութեամբ եւ անձնագոհ բարեսիրութեամբ բարձրացոյց մարդկային արժանիքն, եւ որ, թէեւ մեռաւ, բայց միշտ պիտի մնայ յարգելի ու սիրելի զինքը ճանչցողներու սրտին ու յիշողութեան մէջ:

Մանչեսթըր
Դեկտ. 8, 1896

Վաղը կիրակի Կէտիկ փաշայի մատրան մէջ պաշտօն տեղի պիտի ունենայ ըստ առաջնոյն ժամը 5. 30ին:

ՀԱՆԴԵՍ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Դեկտ. 14 ըստ Յուլ. և Դեկտ. 26 ըստ Լատ. 1896

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հաւայեան կղզեխումբին Արտաքին գործոց նախարար Մր. Գուլբըր Գալիֆորնիա հասաւ, անտի եւս պիտի երթայ Ուաշինկթըն: Կը կարծուի թէ կ'երթայ անգամ մը եւս խնդրել որ Միացեալ Նահանգները իւրացնեն այդ կղզեխումբը, վասն զի տեղւոյն կառավարութիւնը կը վախնայ որ Ճափոն առաւելակշիռ ազդեցութիւն մը ձեռք բերէ հոն քանի որ Ճափոնցիները թուով արդէն իսկ կը գերազանցեն կղզեխումբին բոլոր միւս օտարազգի բնակիչները:

Կ'ըսուի թէ Ռուսիոյ հրեայ հասարակութեան պետերուն զեկուցուած է թէ Չարը եւ Չարուհին Ռուսիոյ բոլոր Հրեաները ներկայացնող պատուիրակներ պիտի ընդունին հրեայ գլխաւոր ժողովուրդներուն կողմէ: Ընդունելութեան օրը դեռ որոշուած չէ, բայց պատուիրակներուն անունները յունվ. 18էն առաջ ծանուցուելու են:

Հունգարական խորհրդարանի անդամ մը Համպթըրի Նախնիքին վերջին յայտնութիւններուն առթիւ «Զիս անգամ մը խաբողին բնաւ պիտի չլստանիմ երկրորդ անգամ», ըսած էր: Պիղմարք իշխանն ալ հարկ դատեց ինքզինք պաշտպանել ուրիշ յայտնութիւն մը ընելով, որուն ամփոփումը սա է թէ ռուսեւզերմանական չէզոքութեան դաշնագրին միակ նպատակն էր Ռուսիոյ համար անհնար ընել Փրանսայի աշակցիլ վրէժխնդրական պատերազմի մը մէջ: Անոր գործնական արդիւնքը սա եղաւ որ եւրոպական պատերազմի մը վտանգը նուազեցաւ, Աւստրիա ալ որ Գերմանիոյ հետ դաշնակցութեամբ պարտական էր պատերազմի երբ Ռուսիա Փրանսայի օգնէր զինու զօրութեամբ ազատեցաւ այդ դժնդակ հարկէն: Ապա յօդուածագիրը կ'ընէ յայտարարութիւն մը կամ մանաւանդ յայտնութիւն մը, որ կը խոստանայ նոյնչափ հակաճառութիւն յարուցանել որչափ յարոյց բուն յայտնութիւնը: Կ'ըսէ թէ չէզոքութեան դաշնագիրը աւտուհոնգարական քաղաքագէտներուն հաւանութեան ոչ միայն արժանի էր, այլ եղաւ ալ արդեամբ: Աւստրիական թերթերը կը հրաւիրեն Գալիֆորնի կոմսը, որ այն ժամանակ Արտաքին գործոց նախարար էր, ինքզինք պաշտպանել սա ամբաստանութեան դէմ թէ ինք գիտէր այդ դաշնագրին գոյութիւնը եւ հաւանած էր անոր: Հիմա յայտարարութիւն մը կ'աւելակուի Գալիֆորնի կոմսէն, նաեւ Մ. Թիցայէ որ այն ժամանակ Հունգարիոյ վարչապետ էր:

Կ'ըսուի թէ, ըստ Չարին բաղձանաց, այս ամիս մեծ նուազահանգէս մը տեղի պիտի ունենայ Սթ. Փեթըրսպուրկի մէջ ի նպաստ Հնդկաստանի սովիւներուն:

Պոմպայի եւ շրջակայից տեղեկագիրներէն կ'երեւի թէ ժամտախտէ մեռնողներուն թիւն հետզհետէ կ'աւելնայ: Կ'ըսուի թէ Պոմպայի բնակիչներէն 200,000 հոգի քաղաքէն փախած են, եւ սակայն մահերու թիւը մէկ շաբթուան մէջ 1,310ի հասած է:

Մ. Անտրէի օդապարիկով հիւսիսային Բեւեռը երթալու անյաջող ձեռնարկէն չխառտուելով Փրանսայի ուրիշ երկու փորձ օդանաւորչներ, Մ. Կոտա եւ Սիււքու, առաջադրած են նոյնպիսի ձեռնարկ մը ընել 1898ին: Իրենց միտքն է աւելի քան 10,000 խորանարդ մեթր կաշ պարունակող անա-

դին օդապարիկ մը շինել, որուն պիտի տան 12 Թոնն անունը: Ձեռնարկին ծախքը կը հաշուեն 225,000 Փրանք, եւ կը յուսան թէ այդ գումարը պիտի հայթայթուի Փրանսայի դիտական ընկերութիւններուն եւ հանրութեան կողմէ: Ջրածին կազով պիտի ուռեցնեն օդապարիկը որ, կը կարծեն թէ, 40 օր պիտի ծփայ օդին մէջ: Իրենց հետ պիտի տանին նաեւ 12 աման կաշ, իւրաքանչիւրը 250 խորանարդ մեթր կաշ առնող: Այդ ամանները օդապարիկի նաւակին շուրջ պիտի կախուին եւ մէկիկ մէկիկ պիտի գործածուին օդապարիկի կաշն աւելցնելու նպատակին, եւ ապա դատարկ ամանները պիտի նետուին: Օդանաւորչները կը յուսան թէ այս կերպով օդապարիկը ծփուն վիճակի մէջ պիտի մնայ 60 օր, եւ այդ միջոցին կը յուսան Սփիցպէրկէ Հիւսիսային Բեւեռը տարուիլ եւ անտի Պեհրինկայ նեղուցը:

Փրանսայի վարչապետ Մ. Մէլին ծրագիր մը ներկայեց Փրանսայի Դրամատան արտօնագիրը նորոգելու եւ պայմանաժամը մինչեւ 1920 դեկտ. 31 երկարելու նպատակաւ: Երեսփ. Ժողովի այն յանձնախումբը, որուն յանձնուեցաւ ծրագիրը քննելու գործը, կ'ուզէ անոր մէջ մուծանել բարեփոխում մը, որով կառավարութեան հնար ըլլայ շնչել պայմանագիրը 1912 տարւոյն վերջը, տարի մը առաջ լուր տալով նոյն դրամատան: Արտօնագրին փոխարէն յիշեալ դրամատունը կառավարութեան կը վճարէ 40 միլիոն Փրանք, նաեւ շրջաբերութեան հանուած դրամատոմսներուն քանակութեան համեմատ տարեկան գումար մը:

Լոնտոնի Փրանսական դեսպան Մ. տը Գուրմէլ հրաժարական տուած է: Իբրեւ հաւանական յաջող կը յիշուին, ի մէջ այլոց, Ալեքսիոյ կառավարիչ եւ մայրաքաղաքի փրանսական դեսպանին եղբայր Մ. Բանպոն եւ Սթ. Փեթըրսպուրկի փրանսական արդի դեսպան Մոնթէպէլլօ կոմսը: Եթէ Փրանսական կառավարութիւնն այդ պաշտօնը Մոնթէպէլլօ կոմսին տայ, կը կարծուի որ Մոնթէպէլլօյի յաջորդ անուանուի Չօր. Պուատէֆօ, որ Փրանսական բանակի սպայակոյտին պետն է եւ Չարին թաղադրութեան առթիւ Փրանսական Հանրապետութեան մասնաւոր ներկայացուցիչն եղաւ:

Միացեալ Նահանգներու Ծերակոյտի Ժողովին արտաքին գործերու յանձնախումբը որոշած է տեղեկագրել ի նպաստ Մր. Գեմըրընի ծրագրին, որով կ'ուզուի ճանչնալ Գուլպայի Հանրապետութեան անկախութիւնը եւ յայտարարել թէ Միացեալ Նահանգները բարեկամաբար Սպանիոյ պիտի միջնորդեն վերջ մը տալու համար պատերազմին: Այս որոշման ծանուցուելէն ի վեր կէս ժամ չէր անցած եւ անա սակաւրանի գիները շուտ շուտ ինկան: Կ'ուզուի ծրագիրն այնպիսի ձեւի մը մէջ զննել եւ քուէարկել որ Բիլվընտ նախագահն ստիպուի կամ գործադրել զայն, կամ մերժել: Կ'ըսուի թէ Ծերակոյտին ստուար մեծամասնութիւնը կը հաւանի ծրագրին, բայց Ուաշինկթընէ կը հեռագրուի թէ ծրագիրը պիտի մերժուի Երեսփ. Ժողովէն: Եթէ մինչեւ իսկ ընդունուի, քաջայայտ է թէ նախագահ Բիլվընտ պիտի մերժէ զայն: Այն ատեն ծրագրին ընդունելութեան համար անդամներուն երկու երրորդին քուէն հարկ պիտի ըլլայ: Եւ տարակոյս մը կայ, որ թերեւս կրնայ լուծուիլ միայն զերագոյն ատենին:

դիմելով, թէ արդեօք նոր ազգի մը անկախութեան ճանաչումը մի միայն գործադիր իշխանութեան յատուկ գործ մը չէ, որուն խառնուելու իրաւունք չունի կառավարութեան օրէնսդիր մարմինը: Նախագահն այսպէս կ'ըմբռնէ խնդիրը, եւ ի՞նչ գործը դատարանի յանձնուի, վճիռը պիտի չկրնայ թերեւս արտասանուիլ Բլիվլընտի պաշտօնավարութեան շրջանին աւարտումէն առաջ, որ տեղի կ'ունենայ մարտին: Ուստի սակարանի հետ գործ ունեցողները ժամանակէն առաջ անաբեկած կը թուին: Եթէ մինչեւ անգամ ծրագիրն ընդունուի ժողովէն եւ ստորագրուի Նախագահէն, անվրէպ պատերազմ չյարուցաներ Սպանիոյ եւ Միացեալ Նահանգներուն միջեւ: Գործադիր ժամանակ ատկէ դատ ուրիշ բանի մը չձեռնարկուի: Սպանիական Վարչապետը կ'ըսէ թէ Միացեալ Նահանգներու հետ բախումի մը առիթ պիտի չտայ, բայց պիտի չթողու որ անոնք սպանիական գործերուն խառնուին: Տարակոյս չկայ թէ Բուպարտներու նկատմամբ համակրանքի զգացումը ընդհանուր է Միացեալ Նահանգներուն մէջ: Քանի մը քաղաքներու մէջ կազմուած են կամաւորներու խումբեր որ պատրաստ են Բուպարտներուն օգնել, բայց մինչեւ ցարդ ընդունուած չէ իրենց ծառայութիւնը, քանզի Բուպարտներն աւելի ռազմավարքի պէտք ունին քան մարդու: Անոնք կ'ըսեն թէ 50,000է մինչեւ 75,000 մարդ ունին եւ այդ իրենց կը բաւէ առ այժմ: Գալով Մաչէօ գործարարին, երկու զրոյցներ կը չընեն, երկուքն ալ անհաւանական: Մին սա է թէ նենգութեամբ սպաննուեցաւ, զինադուլի զրօշի տակ գնդակահար ըլլալով: Միւսը սա է թէ նա չէ մեռած, այլ կը գտնուի Մաթանդաս Նահանգին մէջ եւ ուստի յետաձգուած են հանրային ուրախութեան ցոյցերը, որ Հավանայի մէջ տեղի պիտի ունենային անոր մահուան առթիւ: Կը զրուցուի թէ Պրազիլիոյ կառավարութիւնը Բուպարտներն իբրեւ օրինաւոր պատերազմիկ պիտի ճանչնէ:

—Փիլիպպին կղզիներէն հասած լուրերէն կ'իմացուի թէ ապստամբները Լուցոն կղզւոյն բովանդակ ցամաքը գրաւած են բաց ի Մանիլա քաղաքէն, Բաքիթի նաւաբանէն եւ Սպանիացւոց ձեռքը գտնուած քանի մը տեղերէ: Սպանիական զօրաց ամբողջ թիւը 45,000 է միայն եւ, մինչեւ որ ուրիշ օգնութիւն չհասնի, Փիլիպպին զօրավարը պիտի չհամարձակի յարձակողական դիրք բռնել: Տեղացի զօրքերը թըշնամուոյն համակիր են եւ իրենցմէ շատեր զսասիլը եղած են՝ զէնքերն իրենց հետ տանելով:

—Ռէքոնցի (Հունգարիա) մէկ անխանութիւն մէջ պայթում մը տեղի ունեցաւ եւ գործաւորներէն 36 հոգի մեռան եւ 48 հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան:

—Ռուսմանիոյ գահերէց եպիսկոպոս Տ. Կեննատիոս, որ Սինդիկոս օրոշմամբ պաշտօնանկ եղած էր, մասնաւոր կարգադրութեամբ մը հրաժարեցաւ, եւ իրեն յաջորդ կարգուեցաւ Տ. Կէրկիլանո: Թագաւորը նախագահեց նոր գահերէցին ի դահ բազմելու հանդէսին, եւ խնդակեցաւ վարչապետ Օրէլիանի եւ Մ. Քաթարճիի, որոնք զխաւոր ծառայութիւնը մատուցին այս գահացուցիչ լուծումը ձեռք բերելու համար:

—Դեկտ. 17ին երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեցաւ Անգլիոյ եւ Ուելշի մեծ մասին մէջ, բայց վնասը մեծ չեղաւ: Մարտի

Յէս քաղաքին մէջ աւելի սաստիկ ցնցում մը զգացուեցաւ, եւ քանի մը տուններ կործանեցան:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՅՍ. ՆԵՐՈՒՄ

Չորեքշաբթի պաշտօնական զեկուցում մը հրատարակուեցաւ, որով կը ծանուցուի թէ ընդհանուր ներում չնորհուած է այն Հայերուն եւ Մահմետականներուն որոնք բանտարկուեցան մայրաքաղաքիս եւ Անատոլիոյ Նահանգներուն մէջ պատահած վերջին դէպքերուն առթիւ: Պաշտօնական զեկուցումը կը թուէ Հայոց պատրիարքարանին կողմէ վեհ. Սուլթանին մատուցուած աղերսագրին պայմանները եւ կը յաւելու սապէս.

«Ուստի, կայս. հրամանի մը համաձայն, նախարարաց խորհուրդը քննեց խնդիրը, եւ նկատելով որ այսօր դատաւարութեամբ եւ ամբաստանութեամբ բանտարկուած Հայերուն մեծ մասն արդարեւ կարգ մը աղքատ եւ պարզամիտ մարդիկ են որ արտաքին թելադրութիւններու գործիք եղող յանձնախումբի անդամներու խաբէութիւններուն զոհ եղած են, նկատելով որ եղեռնագործի մը պատիժն ալ եղեռնագործին դիտաւորութեան եւ նպատակին համաձայն տնօրինուելու է, եւ որ յիշեալ անձինք, անտեղեակ ըլլալով խռովարարութիւն կազմակերպողներու եւ հրոսակութիւն յարուցանողներու չար նպատակներուն, ըստ պահանջման արգարութեան եւ գթութեան՝ կայս. ներման արժանի են, վեհ. Սուլթանին տեղեկագրեց եւ աղերսեց որ Կ. պոլսոյ եւ դաւառներու մէջ բանտարկուած Հայերը, խնդրուած եւ երաշխաւորուած կերպով, արժանապատեան կայսերական ներման եւ գթութեան, պայմանաւ որ անոնք պատրիարքարանի եւ առաջնորդարաններու միջոցաւ երդում ընեն, եւ պատրիարքարանը եւ Կրօնական եւ Քաղաքական Ժողովները երաշխաւորեն թէ անոնք յետ այսորիկ հնազանդութեան եւ հաւատարմութեան չաւղէն պիտի չչեղին, այսու հանդերձ ոստիկանութեան հսկողութեան ներքեւ գտնուին, յանձնախումբերու հիմերը քանդուին եւ ցրուին, մահուան դատապարտուածներն ալ, մինչեւ որ ամբողջովին զգաստանան, կառավարութեան կողմէ յարմար դատուած բերդի մը մէջ արգելուին եւ արհեստով զբաղին, նմանապէս նոյն չնորհին արժանանան եւ ազատ արձակուին մահմետական բոլոր այն հպատակները, որ նոյն խռովութիւններուն պատճառաւ Կ. պոլսոյ եւ դաւառներուն մէջ բանտարկուած են դատապարտութեամբ եւ ամբաստանութեամբ: Նախարարաց խորհուրդոյ այս գիրը վեհ. Սուլթանին հաւանութեան արժանացաւ:»

—Ահաւասիկ Հայոց պատրիարքարանի կողմէ մատուցուած աղերսագիրը, որ ստորագրուած էր Պատրիարքէն եւ Կրօնական եւ Քաղաքական Ժողովներու անդամներէն.

«Բարձրեալն Աստուած երկար ու բարեբաւտիկ կեանք չնորհէ մեր Օգոստոսիաոյն քնակալին եւ Ն. Կ. Վեհափառութեան բարձր-հովանին անպակաս ընէ մեր վրայէն:

«Յայտնի է թէ քանի մը դարերէ ի վեր Օսմ. Գահուն ու Տէրութեան հաւատարիմ

եղող Հայ ազգն ո՛չ խօսքով եւ ո՛չ ալ դործով ու եւ է մասնակցութիւն չէ ունեցած այն չարագործութեանց մէջ, զորս կարգ մը խռովարարներու կազմած յեղափոխական Մպսախումբերը՝ ներքին ու արտաքին թելադրութեանց անսալով՝ ի գործ դրած են յանուն Հայ ազգին. մանաւանդ որ հաւատարիմ Հայ ազգն զուտանօք կը յիշէ անոնց եղեռնական գործերն եւ թէ շատ մը անմեղ եւ ամէն բանէ անտեղեակ խեղճուկ Հայեր գործիք ըլլալով, իրենց ընտանիքներն ու զաւակները մատնուած են այնպիսի ցաւազին թշուառութեան մը որ Ն. Կ. Վեհափառութեան անհուն գթութեան արժանի եւ կարօտ եղած են:

«Իրաւ է որ կայսերական կառավարութիւնն, ի գործ դրուած չարագործութեանց փոխարէն, այս կարգի խռովարարները բանտարկելու ու պատժելու իրաւունք ունի, սակայն ըստ որում արդարութիւնը կը պահանջէ որ յանցաւոր մը իր գործած յանցանքին գիտակցութեան եւ նպատակին համաձայն պատիժ կրէ, ի վերեւ յիշուած այդ կարգի անձինք ամէն բանէ անտեղեակ ըլլալով արժանի են ա՛յն բարձր գթութեան՝ զոր Ն. Կ. Վեհափառութիւնն, իբրեւ աստուածային աւանդ, ամէն օր կը շնորհէ ու կը տարածէ այդ կարգի անմեղներուն վրայ: Հետեւապէս, վերջին խռովութեանց պատճառաւ, այսօր Պոլսոյ եւ Կայսերական Անատոլիոյ բանտներուն մէջ թէ՛ դատապարտութեամբ եւ թէ՛ պարզ ամբաստանութեամբ բանտարկեալ բոլոր Հայոց համար Ձեր Կայսերական Վեհափառութեան գթութիւնն ու ներողամտութիւնը կը հայցեմք յանուն հայ ազգին, ապահովցնելով որ այլ եւս բարձրագոյն հաճութեան հակառակող ընթացքի մէջ այդպիսիք պիտի չգտնուին, եւ այս նպատակաւ թէ՛ հոս Պոլսոյ մէջ եւ թէ՛ ի գաւառս առաջնորդարաններու առջեւ երդում պիտի ընեն այլ եւս խռովարարներու թելադրութեանց չանսալու համար, եւ իրենց երդումներուն վրայ հաստատ մնալով, խռովարարաց մասնախմբերուն հիմը քանդելու եւ անոնց ցրուելուն համար իրական միջոցներ ձեռք պիտի առնուին:

«Այս առթիւ պարտք կը համարեմ նաեւ յայտնել թէ Կայսերական Անատոլիոյ նահանգներէն ոմանց մէջ ի գործ դրուելիք բարենորոգմանց վերաբերեալ Կայս. չնորհներն Հայ ազգին սիրտն անհուն գոհունաւորութեամբ եւ ցնծութեամբ լցուցած ըլլալով, թէ՛ այս պատճառաւ եւ թէ՛ Ն. Կ. Վեհափառութեան կողմէ շնորհուելիք Կայս. Ընդհանուր Ներման համար մեր շնորհակալութիւնը կը մատուցանենք կրկնելով թէ Հայ ազգն այս Կայս. շնորհաց համար միշտ աղօթող եւ բարեմաղթու պիտի լինի Ձեր Կայս. Վեհափառութեան թանկագին կենաց համար:»

(Սորբոն-Բէնէ)

—Հինգշաբթի աւուր թուրք թերթերը ծանուցին թէ բանտարկեալ Հայերու չնորհուած Կայս. ներումը եպարքոսական գրով մը նախորդ օրը ծանուցուեցաւ Դատական նախարարութեան եւ ոստիկանութեան տեսչութեան, եւ թէ Դատական նախարարութիւնը բոլոր նահանգներուն վերաքննիչ ատեսաններու ընդհ. դատախազներուն հեռագրաւ ծանոց կայս. ներման չնորհ եւ պատուիրեց, ըստ Կայս. հրամանի, արձակել բանտարկեալները: Հարկաւոր հրահանգներն ալ զրկուեցան այն մարդոց նկատ-

մամբ, որոնք մահուան դատապարտուած ըլլալով բերդերու մէջ պիտի արգելուին մինչեւ որ ուղղութեան բերուն : Կայս. ներման լուրը հաղորդուեցաւ նաեւ Հայոց պատրիարքին եւ պատրիարքին միջոցաւ պատրիարքարանի երկու ժողովներուն եւ գաւառներու առաջնորդներուն, եւ բարե- մաղթութիւններ տեղի ունեցան Ն. Կ. Վե- հափառութեան արեւելատուութեան համար :

—Մայրաքաղաքիս զեսպաններուն շա- բաթական գումարումը անցեալ շաբաթ օր ժամը 5ին տեղի ունեցաւ աւստրիական զեսպանատան մէջ :

Նոյն օր ուսական զեսպան Մ. տը Նէ- լիտով պատիւ ունեցաւ անպաշտօն կերպով Վեհ. Սուլթանի ներկայանալու :

—Պաշտօնապէս զեկուցուեցաւ թէ օսմ. պետութեան յառաջիկայ երեւմտական 1313 տարւոյ երեւմտացոյցը պատրաստուած եւ վաւերացուած է Վեհ. Սուլթանէն : Բովան- դակութիւնն ի մօտոյ պիտի հրատարակուի : Եւ ինչ եւ Մտից իրական հաւասարակշռու- թիւն մը ձեռք բերուած է հասոյթներու յաւելմամբ եւ ծախուց զեղծմամբ : Երեւ- մտացոյցն իրօք կը ցուցնէ 15,000 ոսկւոյ հասոյթի առաւելութիւն մը : Վեհ. Սուլ- թանը չէ ուզած որ իր անձնական հասոյթ- ները բացառութիւն ըլլան ընդհանուր զեղ- չի կանոնին, եւ հրամայած է որ իրեն յատ- կացուած գումարներուն հարիւրին տասը զեղչուի : Ժամանակաւ կայս. գանձը սովոր էր անձնական գանձուն 914,400 ոսկի վճա- րել ի հաշիւ Կայսեր բաց ի Մ. Կայս. չու- չութեան, էրէյլիի ածխահանքերուն եւ ֆէ- ի եւ կերպասի գործարաններուն հասոյթնե- րէն : Սակայն Վեհ. Սուլթանը Մ. Կայս. վարչութեան, եւն. հասոյթները ամբողջո- վին կայս. գանձուն շնորհելէն զատ 575,400 ոսկւոյ մեծ գումար մը եւս արդէն ըրած էր իր անձնական թոշակէն :

—Հինգաթի պաշտօնապէս զեկուցուե- ցաւ թէ Եւրոպա եւ ուրիշ տեղեր գաղթող եւ առանց արտօնութեան մեկնող Հայերու վերադարձին համար տրուած երկամսեայ պայմանաժամը, որ լրանալէն ետեւ տասն օր եւս երկարուած էր, դարձեալ լրացած ըլլալով տասնեակին օր եւս երկարուած է կայս. հրամանաւ :

—Մարդահամարի յանձնաժողովը եւ պաշ- տօնէից ընտրութեան յանձնաժողովը ջնջուե- ցան ըստ կայս. հրամանի : Անոնց տեղ պի- տի կազմուի քաղաքային պաշտօնէից յանձ- նաժողով մը, որուն նախագահ ընտրուեցաւ Պրուսայի կուսակալ Զինի փաշա. պաշտօ- նէից ընտրութեան ջնջեալ յանձնաժողովին ատենապետ Հիւսէյնի Համիտ ալ անդամ ընտրուեցաւ Մնացեալ անդամներն ի մօտոյ պիտի անուանուին :

—Վեհ. Սուլթանը հրամայած է փութով հաւասարակշռել զինուորականներու հան- գըստեան թոշակի արկղին ելքը եւ մուտքը, որպէս զի հանգստեան թոշակները կանոնա-ւորապէս եւ ժամանակին կարենան վճարուիլ :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ			
Դեկտեմբեր 14/26, 1896			
Գանձուի տէ	22 20		
Բուժելի երկաթուղի	102 50		
Թահիլլաթ Ե Օսմանիէ	77		
ԴՐԱՄԱ, Օսմ. ոսկին 100 է			
Մեծիտիյէ	408 15	Ռուսիոյ բաւ	89 25
Մեծիտիք	97 30	Նարուէն	87 15
Պէշիք	402 20	Գրեմից	54 7
Աթլէք	403 10	Անգլ. ոսկի	109 36
Մանր արծաթ	403 15	Մանիթ Թիթ.	8 56

1896 ՏԱՐԻՈՅՆ «Ա. Ի. Ե. Տ. Ա. Բ. Ե. Բ.» Ի ՅԱՆԿԸ	
Ա. զ. 22, 78, 94, 110, 118, 126, 134, 142, 150, 158, 174, 182, 198, 206, 230, 238, 246, 254, 302, 374, 398	
Ա. զ. 6, 30, 38, 46, 70, 262, 270, 286, 294	
Ա. զ. 277	
Ա. զ. 140	
Ա. զ. 219	
Ա. զ. 69	
Ա. զ. 317	
Ա. զ. 107	
Ա. զ. 97	
Ա. զ. 57	
Ա. զ. 169	
Ա. զ. 217	
Ա. զ. 117	
«Ա. մէն մէկերնիդ ձեր չարութիւններէն զարձնելով»	338
Ա. մէն օր	297
Ա. մ. 163	
Ա. մ. 147	
Ա. մ. 211	
Ա. յ. 28	
Ա. յ. 267	
Ա. յ. 236, 245, 252	
Ա. յ. 195	
Ա. յ. 251	
Ա. յ. 281	
Ա. յ. 12	
Ա. յ. 340	
Ա. յ. 315	
Ա. յ. 67	
Ա. յ. 141	
Ա. յ. 291	
Ա. յ. 179	
Ա. յ. 268	
Ա. յ. 20	
Ա. յ. 63	
Ա. յ. 33	
Ա. յ. 268	
Ա. յ. 89	
Ա. յ. 313	
Ա. յ. 153	
Ա. յ. 49	
Ա. յ. 132	
Ա. յ. 83	
Ա. յ. 290	
Ա. յ. 221	
Ա. յ. 252	
Ա. յ. 1	
Ա. յ. 347	
Ա. յ. 137	
Ա. յ. 313	
Ա. յ. 337	
Ա. յ. 121	
Ա. յ. 377	
Ա. յ. 387	
Ա. յ. 169	
Ա. յ. 249	
Ա. յ. 332	
Ա. յ. 137	
Ա. յ. 4	
Ա. յ. 362	
Ա. յ. 377	
Ա. յ. 389	
Ա. յ. 331	
Ա. յ. 365	
Ա. յ. 244	
Ա. յ. 139, 147	
Ա. յ. 276	

Բան մը ըրէ	185
Բանտարկեալներուն բարեկամը	187
Բարենպաստակ տեղափոխութիւններ	107
Բարերար լիճ մը	349
«Բարեփոխութեանց շուրջը»	298
Բարիք ընել քանի որ պատեհութիւն կայ	321
Բարոյական հրաշքը	219
Բերանդ գոց պահէ	157
Բեւեռային խուզարկութիւններու գի- տական առարկաները	324
Բնակիչ եւ իր մատուցած ծառայու- թիւնները	276
Բնակիչին նոր կիրառութիւնները	59
Բոյն շինող ձուկեր	301
«Գալու բաները»	155
Գաղղիոյ հարիւրամեաները	20
Գետինը ինչպէս շնչառութիւն կ'ընէ	373
Գետնախնձորին երեքհարիւրամեակը	148
Գետ ողջունել	293
Դէրերուն խրատ մը	52
Դիւերային երգեր	145
Դիւեր ատեն Յիսուսի գալ	217
Դիտութեան նոր գործերը	92
Դիտութիւն եւ սէր	361
Դիտու ցաւ	213
Դոհութիւն տալ կերակուրէ առաջ	372
Դոյնի կուրութիւն	212
Դործաւորներուն բարերարը	27
Դործաւոր շուն՝ երկաթեղինաց գործա- րանին մէջ	276
Դործ եւ երկրպագութիւն	169
Դործ եւ կեանք	133
Դառն ուսմա մը	330
Դատաւորին իմաստութիւնը	244
Դէմ առ դէմ	340
Դէպ ի վեր յառաջդիմութիւն	289
Դժուարութիւններու տոկալ	235
Դիմակաւոր մարզասիրութիւն	157
Դիւրաւ մոլորող երիտասարդը	395
Դիւրին բայց խաբուսիկ	250
Դպրոցի տղոց աչքի տեսողութիւնը	356
Եգիպտական բամբակ	149
Եէրքսեան նոր հեռագրակը	124
Երկարականութիւնը ինչ կ'ընէ	5
Եւրոպ. 2, 18, 34, 50, 58, 66, 74, 82, 90	
Եկեղեցական երգեր	350
Եկեղեցի եկուր	321
Եկեղեցւոյ անդամակցելու հրաւեր	211
Եկեղեցւոյ ընկերական տարրը	243
«Էս եմ ձամբան»	305
Եւքղի խաղողները	329
Էտ ետ քալելը գլխացաւի դարման	70
Երբ լուրթիւնը լաւագոյն բանն է	355
Երեք գործողներ	308
Երկու կիրակիներ Ռուսիոյ մէջ	3, 11
Երկու հին բարեկամներ	380
Երկու տախտակները	9
Երկու տեսակ ազնուութիւն	323
Երկու տեսակ հաւատք	201
Երկրաշարժէ յառաջ եկած ալիքը ձա- փոնի մէջ	316
Երկրի կեղեւը ո՞րչափ թանձրութիւն ունի	92
Երկրի կենդանիները	325
Զանազան տեսակ գլխացաւեր	380
Զգայարանքի պատրանքներ	260
Զինուորներու ընտրութիւնը	219
Զուարթարոյ կին	59
Ընտանեկան աղօթք	234, 385
Ընտիր աղուսեմներ	293
Թագուն գանձեր	387
Թէ ինչպէս բժշկուեցաւ Միլի	291
Թէյի տերեւն իբրեւ ծխախոտ	101

«Թէ որ Բրիտանոսով միութեամբ թիւ մը կայ»	322	Կեանքը վայելել	235	Մայր եւ որդի	35
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	163	Կեանքի փոքրիկ օրեր	241	Մանկիկին իրաւունքները	51
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	98	Կենդանի Բրիտանոս	313	Մանուկներն ինչպէս կը սորվին գործ- ծել	123
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	157	Կենսադէտ	300	Մանուկներու հետ քաղցրութեամբ խօսեցէք	115
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	164	Կորսնցնելով շահիլ	273	Մանրագիտական ձեռագործներ	172
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	92	Կորսնցնելով շահիլ	303	«Մարդ զԱստուած կը կողոպտէ»	81
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	273	Կորսնցնելով շահիլ	193	Մարդկային ծնունդներու ոյժը	76
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	28	Կորսնցնելով շահիլ	269	Մարդոց յաղթող միջոցներ	43
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	123	Կորսնցնելով շահիլ	241	Մարմինը կտածելու սովորութեան ծագումը	356
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	227	Կորսնցնելով շահիլ	362	Մարմինը յօդուածներու խախտումին դարման	173
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	219	Կորսնցնելով շահիլ	163	Մեղ պաշարող մեղքերուն յաղթել	393
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	59	Կորսնցնելով շահիլ	235	Մեծածախ հրավառութիւն մը	338
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	85	Կորսնցնելով շահիլ	393	Մեր Աստուածը	345, 353
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	183	Կորսնցնելով շահիլ	173	Մեր թշնամիները սիրել	337
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	180	Կորսնցնելով շահիլ	232	Մեր հօրը վստահիլ	89
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	335	Կորսնցնելով շահիլ	429	Մեր շարժական վրանը	402
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	244	Կորսնցնելով շահիլ	108	Մէջը Ուաթի էլը	84
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	41	Կորսնցնելով շահիլ	139	Մէջը Ուաթի էլը	325
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	84	Կորսնցնելով շահիլ	403	Միջոցառումներն ճշդում	363
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	99	Կորսնցնելով շահիլ	273	«Միայն երկու ամիս»	121
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	261	Կորսնցնելով շահիլ	388	Միայն մէկ բանի կը փափաքիմ	137
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	114	Կորսնցնելով շահիլ	44	Միջանկեալ վիճակը	106
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	117	Կորսնցնելով շահիլ	131	Միս եփելու ատեն ի նկատ առնելու սկզբունքները	196
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	209	Կորսնցնելով շահիլ	4	Մոնթեմարտի վերակենդանացումը	396
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	339	Կորսնցնելով շահիլ	37	Մրջիկները լեզու ունին	140
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	268	Կորսնցնելով շահիլ	108	Յանդիմանելէ առաջ խորհէ	250
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	388	Կորսնցնելով շահիլ	378	Յարմար ուտելիք	283
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	250	Կորսնցնելով շահիլ	293	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	75
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	29	Կորսնցնելով շահիլ	76	Յիշամեայ պաշտօնէութիւն Աւետա- րանի	225
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	393	Կորսնցնելով շահիլ	235	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	369
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	378	Կորսնցնելով շահիլ	220	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	297
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	69	Կորսնցնելով շահիլ	36	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	41
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	365	Կորսնցնելով շահիլ	282	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	241
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	322	Կորսնցնելով շահիլ	19	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	297
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	116	Կորսնցնելով շահիլ	284	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	227
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	341	Կորսնցնելով շահիլ	386	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	193
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	322	Կորսնցնելով շահիլ	81	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	57
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	293	Կորսնցնելով շահիլ	229	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	129
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	196	Կորսնցնելով շահիլ	284	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	307
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	218	Կորսնցնելով շահիլ	220	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	251
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	201	Կորսնցնելով շահիլ	397	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	187
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	68	Կորսնցնելով շահիլ	309	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	233
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	156	Կորսնցնելով շահիլ	361	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	60
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	69	Կորսնցնելով շահիլ	293	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	187
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	43	Կորսնցնելով շահիլ	75	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	315
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	257	Կորսնցնելով շահիլ	277	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	396
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	363	Կորսնցնելով շահիլ	100	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	41
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	259	Կորսնցնելով շահիլ	364	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	275
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	140	Կորսնցնելով շահիլ	205	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	355
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	188	Կորսնցնելով շահիլ	60	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	91
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	315	Կորսնցնելով շահիլ	308	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	20
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	69	Կորսնցնելով շահիլ	299	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	69
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	308	Կորսնցնելով շահիլ	100	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	43
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	101	Կորսնցնելով շահիլ	75	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	243
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	51	Կորսնցնելով շահիլ	52	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	263
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	348	Կորսնցնելով շահիլ	99	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	354
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	269	Կորսնցնելով շահիլ	203	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	227
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	281	Կորսնցնելով շահիլ	25, 33	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	371
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	250	Կորսնցնելով շահիլ	115	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	132
Թիթեոնիկի մը պատմութիւնը	371	Կորսնցնելով շահիլ	213	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	49
		Կորսնցնելով շահիլ	323	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	379
		Կորսնցնելով շահիլ	3	Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	307
		Կորսնցնելով շահիլ		Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	99
		Կորսնցնելով շահիլ		Յիշողութեան ճշդութեան չափեր	252

Չինական թղթատարութիւնը	380
Չինական լեզուն ինչպէս կը հեռագրուի	347
Չինաստանի մեծ պարիսպը	388
Չինաստանի պարտութեան ճշմարիտ պատճառը	407
Չինաց լեզուն եւ անոր դժուարութիւնները	203
Չմկրտուած աջ բազուկը	306
Չտեսնուած գրութիւն	134
Պահուած խօսքը	265
Պայծառութիւնը դիտեցէք	165
Պատմական մեծ տախտակ մը	345
Պարտականութիւններ եւ ուրախութիւններ	1
Պաքու եւ իր իւրի հօրերը	108
Պերլինի ականներու աղտեղութեանց խնդրին լուծումը	284
Պղտիկ թերութիւններ	281
Պղտիկ տղայոց պէս ընդունիլ	201
Պէնճըմին Ֆրանքլին	84
Պըրտէթի խրատն առ տղայս	27
Պլպլած պատրոյզը մարել	394
Պնդացած քարիւղ	205
Պոա Բոնսթրիքթոր	133
Ջերմ եռանդ	203
Ջերմութեան ծծում	213
Ջուրին կենսաւորները	228
Ջուրին տակը ընացած	260
Ջուր խմել բնաղբէն մղուելով	205
Ջրախուսութիւն	261
Ջրգողութիւն	157
Ջրհանի բժշկութիւն	117
Ռամորա կամ ծծուն ձուկ	13
Ռէօնթիկէան շառաւիղները բժշկութեան եւ վիրաբուժութեան համար	229
Սահարայի ապագան	372
Սաստիկ աշխատող քաղաքագէտ մը	188
Սելովաթի աւազանը	267
Սթըրլինգ լոյս	369
Սըր Բոպըրթ Փիլի պատմութիւնները շուներու վրայ	292
Սինայէ Յորդանան	114, 122, 130, 138, 146, 154, 162, 169, 178, 186, 194, 202, 210, 234, 242, 258, 266, 274, 282
Սիպերիայէ անցնող երկաթուղին	36
Սկովտիոյ մէջ ընտանեկան յարկ մը	307
Սնոտիաբանութիւն	299
Սուա բժիշկներ եւ հանրային դիւրահաւատութիւն	205
Սուա հոգեւորութիւն	9, 17
Սպասուհին եւ փոշիի ամանը	125
Սրտաշարժ դէպք մը	260
Վան կէսթէլի ուղեւորութիւնը Նոր Կուինէյի մէջ	29
Վիսոններուն վերջինը	44
Վստահութիւն	123
Վտանգաւոր խաղ մը	147
Տալու ուղիղ սովորութիւններ	123
Տաղանդներ	347
Տան ամենէն կարճ ճամբան	243
Տան թշնամին	259
Տան նուիրական արամութիւնները	401
Տարածութեան չորս ուղղութեամբ միջոց	11
Տարապայման եռանդ	260
Տարօրինակ իրողութիւններ գոյներու մասին	293
Տեսնու մերոյ խրթին խօսքերը	73
«Տէրոջը խօսքը»	163
«Տէրոջը յուսա եւ քարութիւն ըրէ»	306
Տէրունական Ընթրիքը	81, 177
Տիւփոններուն գործարանները	68
«Տկարներուն ձեռնառու եղէք»	314

Տղայոց կրթութիւնը	226
Տղան եւ մարդը	388
Տրայիանոսի չքեղ նաւը	324
Տր. Հուրլըր	346
Տր. Նանսէնի Արջային Բեւեռի նոր պատմութիւնը	323
Տրուած թէ փոխ արուած	289
Ցանել եւ հնձել	347
Յեցերուն դէմ պաշտպանութիւն	180
Յրտառութեան պատճառները	197
Փայտէ մետաքս	244
Փղին ակռայի ցաւը	341
Փոխակերպուած արտմութիւններ	155
Փորձութիւն	105, 113
Փոքր թերութիւններ	249
Փոքրիկ մանուկին բարեկամացած շունը	348
Քաղաքապետութեան կողմանէ հաստատուած ընտանեկան յարկ մը	340
Քաղաքապետ Փինկրիի աղքատ հողագործներու օգնելու ծրագիրը	83
Քայքայեալ տուններ	170, 179
«Քանի որ ցորեկ է, պէտք է որ գործես»	370
Քաջութիւն ունեցիր	250
Քիմիաբանութեան եւ աստղագիտութեան յառաջդիմութիւնը մէկ դարու մէջ	300
Քիմիաբանութեան կեղծելու կարողութիւնները	204
Քորէացի քաղաքագէտի մը վիպական պատմութիւնը	330
Քու գործիչ նայէ	131
Քուպա կղզին	155
Քրիստոնեայ միսիոնարներ Ափրիկէի մէջ	195
Քրիստոնեաներուն գործը	233
Քրիստոնէական քաջագործութիւն եւ իր վարձքը	401
Քրիստոս եւ հասարակ մտեղանացութիւնները	161
Քրիստոս եւ մարդկային կեանքը	177
Քրիստոս ի Սուրբ Գիրս	185
Քրիստոսի նմանութիւններ	330
«Քրիստոսի վրայով ինչ կարծիք ունիք»	257
Քրիստոս ճշմարտութիւնը	273
Քրիստոս մեր պատարագը	241
Օգնութիւն ինչպէս կու գայ	387
Օղանաւին ազդեցութիւնը պատեւրազմին վրայ	91
Օձեր իրարու վրայ պատուաստել	60
ԹՂԹԱՅՈՒԹԻՒՆ	
Աղդ առ եկեղեցիս մեր	182
Աղուէն եւ օձը	30
Աղջիկներու համար	53
Աղօթքին ու երգին ազդեցութիւնը	340
Ամովերջի հանդէս աղջկանց Ամերիկեան Վարժարանին ի Սէթ պաշի, Պրուսա	222
Ամովերջի հանդէսը Ամերիկեան Վարժարանաց ի Մարզուան	238
Ամովերջի հանդէսը օրերողաց Ամերիկեան Վարժարանին ի Զմիւռնիա	230
Ամուսնութիւնը զիւղերու մէջ	6
Այլափոխութիւն	21
Այցելութիւններ կիրականօրեայ դպրոցներու	286
Անձնուէր բարերարին բաժանումը	181
Աշխարհ ոչ բաժին քրիստոնէի	325, 332
Ապստամբ զաւկին հայրը	389
Աստուածաշնչի հեղինակութիւնն ու յարգն Հայոց մէջ	326, 334
Աստուածաշունչ մատեան Հին եւ Նոր Կտակարանաց	173

Աստուածաշունչն ի հայ մատենագրութեան թիւ	350, 357
Աստուծո պարտէզը	253
Աստուծոյսէրը	133
Արարիչ յաւարչութեան	86
Արեւելեան Որբանոց ի Պրուսա	206, 310
Արթնցիկ դուռ որ կը ննջես	293
Արձակուրդներու առթիւ	277
Բարկմին. նմի — Հաւատքը արժանիք է	38
Բարեփոխութեանց շուրջը	261, 301, 341
Բարի յիշատակ մը	174
Բարի սովորութիւններ	197
Գարունն ի Վոսիւր	150
Գնահատել	70
Գրական նուէր	61
Դէպ ի մեղրի ժայռը	22
Դիտողութիւն մը	350
Երգնկայի հայ Աւետարանական եկեղեցին	285
Եկեղեցիներու շուրջ	5, 54
Երիտասարդներուն ապահովութիւնը	77
Երկնից լուսաւորներուն երգը	373
Երկրէս երկինք	70
Զարմանալի փոփոխութիւն	14
Ընդարձակ սկզբունքով սահմանափակ մտածում	381
Թամլըզ	342
Ժողովրդական ոճ Սուրբ Գրոց	174, 181, 189, 198, 221, 237, 246
Ի յիշատակ Պատ. Ճ. Ֆ. Սմիթի	117
Ինչո՞ւ աղօթքի պատասխան չտուիր	149
Իւսկիւտարի Ամերիկեան Գոլէճի ամառական դպրոցի հանդէսները	206
Լոթի աւետարանչութիւն	141
Ծնունդ	13
Կ'ապրի Տոքթ. Հուրլըր	397
Կեանք եւ ստացուածք	37
Կեանքին արագադնացութեանը առթիւ խորհրդածութիւններ	85
Կեղրոնական Թուրքիոյ Գոլէճ Ս. Յնթապ	254
Կտակ մ'ալ	78
Հայ եկեղեցւոյ վարդապետ մը հայ Աւետարանական ամպիոնին վրայ	166
Հայերէն թարգմանութիւն Աստուածաշունչին	317
Հապա դուռն	14, 54
Հարսանիք	30
Հովուական ձեռնագրութիւն յԱրարկիր	398
Ձեռնագրութիւն	262
Ճակատագիրն էր այն	46
Մահագոյժ	38, 102, 230, 270, 318, 366, 403
Մայրական սէր	134
Մարդը	366, 374
Մեծ մեղաւորը եւ մեծ սուրբեր	21
Մենք Աւետարանական ենք	309
Միս Մարթա Բինկ	62
Մի քանի թելագրութիւնք առ համայն Հայ Աւետարանականս	213
Յիսուս	189, 205
Նուագահանդէս ի Բոպէրթ գոլէճ	101
Նուիրատուութիւնը ի նպաստ Ֆրագինի, Հալտայի, Բիլիսի, Ռեքոնանի եւ Թըլի առաքելական գործոյն	190
Շրջանաւարտ ընկալի վերջ	150
Ուսանողը եւ գրադարանը	349
«Ո՛ւր ես»	302
Չար ընկերներ	269
Պատուական հրաւեր մը	166
Պղտիկները	93
Պոռոյտ մը	157
Պրուսայի ուսումնասիրաց ընկերութեան զբօսարանը	78, 142
Վառարանիս քով	45, 94, 102
Վերապատուելի Ճ. Ֆ. Սմիթի	126
Վշտացեալները միտթարել	101
Տիկին Սաթենիկ Պուլլութեան	166
Տոգ. Յակոբոս Էփ. Կիրակոսեան	142
Փիցզըրկի տարեկան ցուցահանդէսը	357
Քանի մը օրեր Պարտիզակի մէջ	229
Քարոզ	109
Քարոզէ մը հատուածներ	30, 61
Քննութիւն մը	238
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ	
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՏՆՎՈՐ ՊՈՅԱՅԱՆ	
Ֆինանսները երգողը, Ամերիկացի Խան	



